

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Prejemniki za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LITO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 7. avgusta 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 93.

Načrt povišanja železniških tarif.

Na zadnjih sejah tarifnega odbora je inspektor ministrstva saobračaja g. Cugmus podal obširen ekspozé o raznih načrtih povišanja tarif, nakar se je otvorila načelna razprava o načrtih. V tej razpravi, v kateri so zastopniki gospodarskih krogov obrazložili svoje načelno stališče, je tajnik Zbornice TOI g. Ivan Mohorič opisal neugodni položaj Slovenije v tarifnem oziru, katerega vzrok je deloma zemljepisna lega Slovenije na zapadnem delu države, tako da ji v notranjosti države konkurirajo severne dežele s pomočjo cenih podonavskih tarif, dočim ji v eksportu konkurira Češka in Avstrija s pomočjo jadranskih in drugih direktnih tarif. Izjavil je, da bo v tej situaciji vsako povišanje baremov imelo za konkurenčnost slovenskih industrijskih produktov težke in škodne posledice.

Vesti, da namerava ministrstvo saobračaja v toku letošnje jeseni povišati železniške tarife za prevoz blaga, se že dolgo časa trdovratno vzdružujejo v javnosti. Vendar ni bilo dosedaj glede načina izvedbe in konkretiziranja problema povišanja tarif mogoče ničesar podrobnejšega izvedeti. Šele zadnja seja tarifnega odbora je prinesla v to vprašanje nekoliko več jasnosti. Povišanje tarif tangira tako široke kroge, da smatramo potrebno, da podamo o njem našim čitateljem pranje informacije, da si morejo ustvariti vsaj približno sliko o zamišljeni podražitvi vozarine za prevoz blaga.

Povišanje ima stopiti 1. oktobra oziroma najpozneje 1. novembra v veljavo. Glede konkretne izvedbe povišanja tarif obstojata, kakor čujemo, dva načrta. Po enem načrtu se imajo povišati predvsem splošni blagovni razredi A, B, C tako, da bi bilo pravilneje varovano njihovo razmerje napram cenam blaga in napram ostalim baremom, dočim bi tarife za brzo-vožno blago, za kabasto, razred I, in II. ostale neizpremenjene. Ministrstvo samo priznava, da so ti zadnje imenovani najvišji tarifni razredi po svojem nivoju zelo dragi in spadajo med najdražje tarife v Evropi. Potrebo povišanja nivoja baremov vagonov razredov A, B, C motivira med ostalim ministrstvo tudi s tem, da so bile pri zadnjem povišanju meseca avgusta 1923 tarife za te razrede v mnogo manjši meri povišane, kakor pa razredi I. in II. in da je vsled tega nekdanje predvojno razmerje med blagovnimi razredi porušeno, ki ga je treba zopet vzpostaviti. Takrat sta bila namreč razreda A in C povišana za 30%, dočim je bil razred B povišan samo za 20%, razred II. za 50%, razred I. pa za 100%.

Obenem s povišanjem baremov razredov A, B, C bi se povišali tudi baremi povlaščenih tarif in izvršila pregrupacija v tem zmislu, da bi se nekateri baremi, ki imajo danes le malo praktične vrednosti, ukinili, ostalim pa nivo nekoliko zvišal. To povišanje bi se kretalo od 1 do 20% sedanjega iznosa. Ministrstvo saobračaja izdeluje sedaj te nove bareme in bodo v kratkem dostavljeni članom tarifnega odbora.

Povišanje tarif se ima izvesti v najozjem sodelovanju s tarifnim odborom, ki je bil zadnje dni minulega

tedna sklican v Beograd. Seje tarifnega odbora se bodo v najkrajšem času nadaljevale, kakor čujemo, v Celju in pripada sedaj tarifnemu odboru važna naloga, da v okviru povišanja štiti interese domače produkcije in dela.

Zbornica za TOI je že po prvih vesteh o zamišljenem povišanju tarif meseca julija priredila pismo anketo o stališču interesentov napram predstoječi reviziji tarif. Anketa pa je pokazala, da posvečajo naši interesi povišanju tarif mnogo premalo pažnje. Večina tvrdi, katerim je bila dostavljena tozadevna okrožnica, na njo sploh ni odgovorila, ali pa le z nezadostnimi podatki, tako da te poizvedbe niso prinesle pričakovanih rezultatov. Zato je zbornica sedaj ponovno z okrožnicami opozorila vsa večja podjetja na načrte povišanja tarif in jih pozvala, da ji dostavijo točne informativne podatke o vlogi transportnih stroškov v njihovem produkcijskem obratu pri sedanjem tarifnem režimu. Glavno težišče dela tarifnega odbora v prihodnjih tednih bo torej temeljito proučevanje izvoznih in izjemnih tarif v lokalni, kakor tudi v pristanišni tarifi, da se tam pravilno zaščitijo interesi domače industrije in trgovine, da se te tarife preuredijo, dopolnijo in prikrojijo tako, da bodo kljub splošno povišanim baremom odgovarjali.

URADNI KURZI ZA AVGUST.

Finančni minister je določil za avgust naslednje uradne tečaje: 1 napoleon 219 Din, 1 zlata turška lira 247.47, 1 angleški funt 276.8, 1 dolar 56.55, 1 zlata nemška marka 13.57, 1 poljski zlat 6.37, 1 avstrijski šiling 8, 1 belga 7.96, 1 madžarska penga 9.90, 100 francoskih frankov 222.65, 100 italijanskih lir 298, 100 švicarskih frankov 1095, 100 holandskih goldinarjev 2289, 100 rumunskih lejv 34.77, 100 bolgarskih levov 41.10, 100 danskih kron 1520, 100 švedskih kron 1522.50, 100 norveških kron 1519.80, 100 španskih pezov 937, 100 grških drahem 73.90, 100 češkoslovaških kron 168.45.

* * *

ŠVEDSKI VZIGALICNI TRUST V JUGOSLAVIJI.

Delegati švedskega vzigalicijskega trusta se pogajajo v Beogradu z jugoslov. monopolno upravo glede prenosa vzigalicijskega monopola na trust in zvišanja cen vzigalic. Kot protiuslugo ponuja trust menda posojilo v znesku 30 milijonov dolarjev. Beremo, da se bodo pogajanja gladko vršila. — Dalje beremo, da je razširil vzigalicijski trust svoje zanimanje tudi na Portugalsko. »Kölnische Zeitung« poroča, da je dobila portugalska vlada ponudbo za posojilo 10 milijonov funtov od finančne skupine, ki je trustu blizu. Protiusluga naj bi bilo dovoljenje kontrole nad portugalsko vzigalicijsko produkcijo.

* * *

TOVARNA UMETNE SVILE V BOSNI?

Beremo: Neka angleška skupina namerava zgraditi v Jugoslaviji — v Tesliću v Bosni — tovarno za izdelovanje umetne svile. Že pred več meseci je poslala svoje izvedence v Teslić, da se pogajajo z Lesno destilacijsko d. d. oziroma s Prvo Hrvatsko Štediono. Pogajanja še niso zaključena. Tako bomo dobili tudi mi tako novodobno tovarno.

Fr. Zelenik:

Zlata valuta.

Valuto imenujemo zakonito uvedeno plačilno sredstvo in vrednostno enoto kake države. V naši državi je plačilna enota dinar, seveda papirnati. Zadnje čase se je precej govorilo, da namerava vlada našo valuto stabilizirati, to je, obstoja namera z zakonom določiti razmerje med papirnatim dinarjem in zlatom ter se nasloniti na angleški funt, ker iščejo posojila na Angleškem tudi v to svrhu.

Pred vojno je večina držav imela vpeljana zlato valuto, ker je splošno veljalo naziranje, da le zlata valuta omogoča ne samo stalne cene, ampak tudi mednarodne trgovske poslovne zveze, ker jih postavlja na neomajni plačilni temelj. Svetovna vojna je zrušila valute raznih držav, ki se trudijo, da se povrnejo na zlato temelj svoji valuti. Nekatere so to izvedle z velikimi žrtvami. Seveda to ni čista in prava zlata valuta, saj zlato novčance ne krožijo, so naravnost izključene iz kroženja, mpa se hoče le ustaliti tečaj menic in tečaj krožečega denarja z večjo zalogo zlata pri novčani banki (pri nas Narodna banka). Novčani zavodi ne izdajajo zlata in zlatih novcev vsakomur in v vsaki množini, niti ne puščajo zlatih novcev v promet, saj razven v Združenih državah nikjer ne kroži zlato denar. Sicer tudi pred svetovno vojno ni krožil izključno zlato denar, ampak večinoma bankovci, obstojala je le obveznost novčane banke, da mora na zahtevo zamenjati papirnati denar (bankovce) za zlato.

Kakšne zaloge so v shrambah nekaterih velikih novčnih bank, nam prikazuje ta-le pregled:

Notne banke so imele milijonov dolarjev:

	koncem 1913	koncem 1926	sedaj več
Združ. države	1290	4079	2789
Anglija	170	735	565
Japonska	65	562	497
Argentinijska	225	436	211
Nemčija	279	437	158
Francija	678	711	33
Skupaj	2707	6960	4253

Tedaj je bilo koncem 1926 v shrambah teh bank za 100 procentov več zlata kot koncem leta 1913. Iz navedenih števil bi lahko sklepali, da je svet poln zlata, pa bi se zelo motili. Z uvajanjem zlatega temelja plačilni enoti so razne države morale nakupiti zlato, katerega pa niso mogle plačati z dobički v svojem gospodarstvu, nego so ostale kupnino dolžne tujini. N. pr. Nemčija je kupila precej zlata v Angliji, plačala pa ni, nego je napravila dolg. Le Združene države so povečale svojo zalogo zlata brez zadolžitve in brez poslabšanja svoje trgovske bilance, ker so plačale zlato s svojimi ogromnimi vojnimi dobički. S

temi so plačale svojo za tri milijarde dolarje v povečano zlato zalogo.

Zaloge zlata pri novčnih bankah se pa niso povečale iz večje proizvodnje zlata, ampak v znatni meri z povlačenjem zlata iz prometa in iz zasebne posesti.

Svetovna proizvodnja zlata je znašala milijonov dolarjev:

Leta	Angleške zemlje	Druge zemlje	Skupaj
1914	56.5	33.9	90.4
1915	60.7	35.7	96.4
1916	59.6	33.9	93.5
1917	56.1	30.2	86.3
1918	51.0	28.0	79.0
1919	50.1	24.9	75.0
1920	48.1	21.2	69.3
1921	47.4	20.6	68.0
1922	44.6	20.9	65.5
1923	52.8	22.7	75.5
1924	56.0	23.0	79.0
1925	56.1	24.9	81.0
1926	57.2	24.8	82.0

1914/26 696.2 344.7 1040.9

Kmalu po začetku svetovne vojne je začelo padati pridobivanje zlata in do danes ni doseglo predvojne višine. Letno potrebo zlata v denarne in industrijske svrhe cenijo na tri milijarde zlatih dinarjev. Ako bi obveljalo mnenje, da morajo valute temeljiti na zlato, ki proizvodnja ne mogla kriti potrebe zlata in posledica bi bila pomanjkanje zlata in dvig cen.

Množina krožečih plačilnih sredstev se mora ravnati po proizvodnji blaga (dobrin) in blagovnem prometu. Ako se poveča proizvodnja in promet, se tudi poveča potreba plačilnih sredstev. Množini blaga in denarja morata biti v sorazmerju. Med svetovno vojno so spravljali v promet velike količine papirnatega denarja, ki niso bile v nikakem razmerju s količinami blaga. Posledica je bila velikansko razvrednotenje denarja. Proizvajanje in promet blaga narašča z naraščajočim številom prebivalstva in z izboljšanjem načina proizvodnje. Pridobivanje zlata pa ne napreduje v tistem razmerju, zlato žile so deloma izčrpane, novih ležišč ne najdejo. Nastalo bo prej ali slej neugodno razmerje med množino zlata in množino blaga, kar bo vplivalo na cene. Države bodo prisiljene, da se za svojo valutno politiko poslužijo še druge podlage.

Gospodarsko pismo iz Rumunije.

Prvih šest mesecev je poteklo za gospodarstvo Rumunije v znamenju nameravane stabilizacije leja in zakona o novčani banki. Ker se je realizacija inozemskega posojila, ki je predpogoj stabilizacije, zakasnila, je vladala v gospodarskih progih precejšnja negotovost. Kupčija je bila v splošnem slaba; bile so pa tudi izjeme, tako v lesni industriji, ki se je ugodno razvijala. Tekstilna industrija je bila v krizi, ki bo po vseh znakih še nadalje trajala.

Pri bankah se je stabilizacija leja v toliko poznala, da je devizna kupčija, prej eden glavnih virov dohodkov, veliko na pomenu zgubila. Dolžna obrestna mera je splošno padla, ker ni bilo vsled nesigurnosti zaprosenih dosti kreditov.

Položaj lesne industrije je bil izboljšen po pomnoženju potrebi nekaterih prodajnih trgov in je bilo mogoče izvoziti velike množine lesa; povišek napram lanskemu letu je znašal deloma 40 odstotkov. Pri tem je treba še

Ljubljanska borza.

Tečaj 7. avgusta 1928	Povpr. ševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22.85
Berlin 1 M	13.5610	13.5910
Bruselj 1 belga	—	7.9205
Budimpešta 1 pengő	—	9.9234
Carib 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šiling	8.0150	8.0450
London 1 funt	276.—	276.80
Newyork 1 dolar	56.83	57.03
Pariz 100 fr.	221.57	223.57
Praga 100 kron	168.26	169.06
Tret 100 lir	296.50	298.50

upoštevati, da so važni odjemalni trgi, kot na primer Egipt, za eksport kromaja prišli v poštev, dočim sta stopili Italija in Francija kot veleodjemalki v ospredje. Dobro zaposlena je bila tudi kovinska industrija. Petrolejska industrija je trpela vse polletje na nizkih cenah in so postali šele zadnji dnevi junija boljši. Bilance za leto 1927 so odsev krize, ki je iz istega vzroka težila na petrolejski industriji že leta 1926. Letošnja produkcija z dnevnimi 1000 vagoni lanske najbrž ne bo prekosila.

Vzrok krize v tekstilni industriji je v prvi vrsti pomanjkljiva nakupna moč prebivalstva. Vsled slabe lanske letine kmečko prebivalstvo ni dosti nakupovalo in so se nabrale v trgovini velike zaloge. Nastala je imobilizacijska kriza trgovine in pozneje tudi industrije. Ko je neka tovarna v marcu prenehala z izplačili, je nastala kriza zaupanja, ki ji je podleglo več tovarn. Starejša in dobro fundirana podjetja so pa polno zaposlena in v splošnem ne tožijo čez kupčijo. Tudi import je bil živahen; pač pa morajo računati importerji z dolgi roki, ker morajo tudi grosisti vsled pomanjkljive nakupne moči odjemalcev dovoliti detaljstom dolge roke in so prisiljeni odklanjati take kupčije, ki zahtevajo bančni kredit.

Drugo polovico leta presojajo ugodnejše. V prvi vrsti je treba omeniti, da z absolutno sigurnostjo računijo, da bo posojilo in z njim vred tudi stabilizacija leja v jeseni pod streho. Tudi nekatere industrije upajo na razmah, v prvi vrsti petrolejska industrija, ki pričakuje boljših cen in bolj racionalnega dela. Program vlade obsega tudi revizijo carinske tarife, ki naj se izvrši v jeseni. Upajo, da bo nova in to pot najbrž končnoveljavna tarifa Rumuniji v izgradbi trgovskih odnošajev veliko koristila.

Merodajen za končni razvoj letošnjega gospodarstva bo pa izid pridelka. Zanesljivih podatkov še ni, a strokovni krogi pravijo, da bo izvoz pšenice letos za ca. 50.000 vagonov večji kot je bil lani. Tudi koroza, ki je za Rumunijo tako važna, je dobro izpadla. Zato splošno pričakujejo, da bodo imeli kmetje v pozni jeseni dosti sredstev za izvedbo svojih že dve leti zadržanih investicij. To dejstvo bo imelo na razvoj trgovine in pozneje tudi na vse rumunsko gospodarstvo brez dvoma ugoden vpliv.

Ljubljana v jeseni

od 1. do 10. septembra.

Vrtnarska razstava bo priključena letošnji jesenski prireditvi Ljubljanskega velesejma od 1. do 10. septembra. Ima svojo posebno vrednost in pomen. V Sloveniji, obmejni pokrajini naše domovine, je tekla zibelka našemu domačemu vrtnarstvu iz vseh delov naše domovine. Tudi letos bodo najnaprednejši ljubljanski vrtnarji, pionirji v svoji stroki, dali novih pobud tovarišem, tako v estetskem oziru, kakor tudi glede še intenzivnejše izrabe cvetja.

Mlekarska industrija na Jubilejni razstavi, »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra 1928. — Tudi ta panoga nastopi letos s svojimi izdelki, sirom, maslom in drugimi mlečnimi izdelki. To je njen tretji nastop za širšo javnost po petdesetih letih, odkar jo je v Bohinju in s tem v Sloveniji vpeljal Švicar Hitz. Mlekarska razstava tvori oddelek zase in bo urejena tudi popolna mlekarna. Razstavljen sir in maslo bo tudi ocenjeno in premirano po kvaliteti z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Poleg prodaje en gros se bo prodajalo tudi v malih količinah, da se obiskovalcem razstave nudi prilika poskusiti mlečne izdelke naših mlekarn in sirarn. Nad vse zanimiva razstava bo gotovo v splošno zadovoljstvo vseh obiskovalcev.

Vinska razstava v »Ljubljani v jeseni« od 1. do 10. septembra. Na številna vprašanja sporočamo javnosti, da se tudi na letošnji pokrajinski razstavi vrši razstava izbranih buteljskih vin. Za poznavalce vina lepa prilika, da pokusijo res dobro, zlahko vinsko kapljico.

Naredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic v mariborski oblasti.

Na podstavi uredbe ministra za socialno politiko od 8. maja 1928, Z. R. br. 4987/IV, objavljene v Službenih Novinah od 9. maja 1928, br. 104, predpisujem po zaslišanju prizadetih zbornic ter občin za mariborsko oblast tole naredbo o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic.

I. Ob delavnikih.

Člen 1. V kolikor ne vsebuje ta naredba drugačnih predpisov glede poedinih strok, krajev ali prilik, velja za trgovinske in obrtne obratovalnice naslednji obratovalni čas:

1. za stroke, v katerih je po členu 31 uredbe dopustna samo 8-ura zaposlitev pomožnega osebja, od pol 8. do pol 13. in od 14. do 17. ure.

2. za stroke z 9-urnim delovnim časom od pol 8. do pol 13. in od 14. do 18. ure.

3. za stroke z 10-urnim delovnim časom od pol 8. do pol 13. in od 14. do 19. ure.

Člen 2. Obrtne delavnice z nepretrganim obratovanjem smejo biti odprte od 7. oziroma 6. do 14. ure, kakor je pač za določeno stroko predpisan 8- ali 9-urni delovni čas.

Člen 3. Neprekidno obratovanje v času, določenem za poldnevni odmor, se dovoljuje:

1. za obrtne delavnice, v katerih je urejeno izmenično zaposlovanje osebja,

2. za odprte stojnice in za krošnjarije,

3. za ostale obratovalnice:

a) ob dneih letnih sejmov,

b) ob dneih tedenskih blagovnih sejmov, toda samo enkrat tedensko, na dan, ki ga v danem slučaju določi pristojna občina,

c) na velikonočno in binkočno soboto in na dan pred Božičem,

d) z dovoljenjem pristojnega prvostopnega upravnega oblastva, kadar je to potrebno, da se prepreči kvarjenje blaga vsled atmosferskih vplivov.

Člen 4. Neprekidno od pol 8. do 20. ure smejo ostati odprte:

1. obratovalnice, ki strežejo gostom z mrzlimi jedili in zajedno točijo alkoholne pijače z omejitvijo, da v času ko morajo biti zaprte trgovine z živlenskimi potrebščinami, ni dopustno prodajanje blaga za konzum izven obratovalnice,

2. slaščičarske prodajalne, če so združene s slaščičarskimi obrtnimi delavnicami,

3. samostojne točilnice brezalkoholnih pijač,

4. prodajalne presnega sadja.

Člen 5. Zvečer smejo do 20. ure ostati odprte:

1. cvetličarske obratovalnice,

2. samostojne prodajalne časopisov in revij.

Člen 6. Obratovalni čas za bančne zavode, posojilnice in zavarovalnice se določa od 8. do 13. in od 15. do 19. ure, ako je za poedine teh strok uvedeno nepretrgano poslovanje, pa od pol 8. do 14. ure.

Člen 7. Pisarne industrijskih podjetij, veletrgovine brez nadrobne prodaje, poslovalnice in skladišča agenturnih in komisijskih trgovin in blagovne razpošiljalnice smejo otvarjati od 8. do 13. in od 15. do 18. ure.

Člen 8. Javne kuhinje in prodajalne mleka in mlečnih izdelkov smejo biti odprte od 6. do 21. ure.

Člen 9. Podjetja za prenašanje, natovarjanje in raztovarjanje blaga na železniških postajah in v rečnih pristaniščih in za prevažanje blaga smejo obratovati neprekidno v poletnem času od 6. do 20., v zimskem času od 7. do 19. ure.

Člen 10. Mesnice in prekajevalnice smejo obratovati od 6. do 11. in od 16. do 20. ure.

Člen 11. V pekarskih delavnicah se ne sme pričeti z delom pred 3. uro; končati pa se mora ob sobotah najkasneje ob 15., ostale dni ob 20. uri. Pripravljalna dela (izdelava testa, kurjenje peči) se smejo opravljati že od 1. ure naprej, toda le z neizogibno potrebnim številom delovnih oseb, katere se menjavajo dnevno.

Prodajalne pekarskih izdelkov smejo biti odprte od 6. do 20. ure.

Člen 12. Brivskim, frizerskim in kosmetičnim obrtnim obratovalnicam se dovoljuje v čl. 1., toč. 3, določeni obratovalni čas s pristavkom, da smejo ostati odprte v soboto in ob dnevih pred prazniki do 20. ure in ob sobotah tudi v času, določenem za poldnevni odmor.

Člen 13. Kovaške delavnice se smejo z ozirom na posebne potrebe poljedelstva odpirati od 6. do 12. in od 15. do 18. ure.

Podkovanje konj in živine je dopustno ob vsakem dnevnem času med 6. in 18. uro.

Člen 14. V zdraviliščih Dobrna in Rogaska Slatina smejo trgovinske in obrtne obratovalnice brez izjeme v poletnem času ostati odprte do 21. ure.

Člen 15. Poslovanje v kioskih, barakah ter na stojnicah po vežah in hodnikih ni dopustno v času, ko morajo biti zaprte trgovinske obratovalnice za dotično blago.

Člen 16. Zvečer je dopustna prodaja časopisov po ulicah in javnih lokalih, pečenega kostanja po ulicah in kočevskih predmetov po javnih lokalih do 22. ure. V poletnih mesecih je razun tega do 20. ure dovoljena poulična prodaja sladoleda in hladilnih brezalkoholnih pijač.

Člen 17. Obratovalnice, za katere velja 8- oziroma 9-urni delovni čas, a se v njih pomožno osebje ob sobotnih popoldnevih ne zaposluje, smejo ob ostalih delavnicah po 1 uro dalje biti odprte, toda s tem ne sme biti skrajšan najmanj 1-urni poldnevni odmor in tudi ne sme obratovalni čas presegati tedensko 48 oziroma 54 ur.

II. Ob nedeljah.

Člen 18. Vse trgovinske in obrtne obratovalnice morajo ostati ob nedeljah ves dan zaprte, v kolikor niso s to naredbo dovoljene izjeme.

Člen 19. Izjemno od predpisa čl. 18 smejo ob nedeljah biti odprte ves dan:

1. javne kuhinje, prodajalne mleka in mlečnih izdelkov, slaščičarske prodajalne, če so združene s slaščičarskimi obrtnimi delavnicami,

2. fotografska podjetja,

3. obratovalnice za pogrebno opremo,

4. barake in šotori pri cerkvah zaradi prodaje nabožnih knjig, slik in drugih nabožnih predmetov, igrač, medicinskih izdelkov, sladoleda, kruha in hladilnih brezalkoholnih pijač ob prilikah verskih praznov, ko se ljudstvo v izrednem številu zbira iz dalnje okolice,

5. ostale obratovalnice zadnje predbožično nedeljo, če pade Božič na ponedeljek.

Za slaščičarske prodajalne velja ta izjema tudi v primeru, če se v teh obratovalnicah točijo alkoholne ali brezalkoholne pijače.

Člen 20. Do 12. ure smejo obratovati:

1. podjetja za natovarjanje in raztovarjanje blaga na železniških postajah in v rečnih pristaniščih in za prevažanje blaga,

2. prodajalne presnega sadja, mesnice in prekajevalnice,

3. samostojne prodajalne časopisov in revij,

4. obratovalnice, v katerih se prodajajo gostom za takojšen konzum v lokalno izključno mrzla jedila in alkoholne pijače, z omejitvijo, da je prodajanje blaga za porabo izven obratovalnice prepovedano.

Člen 21. Cvetličarske obratovalnice smejo biti ob nedeljah odprte do 12. ure, če nedelji neposredno sledi praznik, ko se morajo obratovalnice zapirati ves dan, pa do 16. ure.

Člen 22. Brivske, frizerske in kosmetične obrtne obratovalnice smejo ob nedeljah biti odprte do 12. ure.

Ta izjema pa ne velja:

1. za mesto Maribor s sosednimi občinami Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Studenci in Tezno,

2. v zimskem času za mesto Celje s sosednimi kraji Breg, Gaberje, Lava in Zavodna.

Člen 23. Prodajalne pekarskih izdelkov se smejo odpirati do 12. ure. Izdelovanje pekarskega peciva pa je ob nedeljah dovoljeno samo:

1. pekarnam v bolnicah, zdraviliščih, sanatorijih in hotelih, to pa le za lastne potrebe dotičnih naprav,

2. ostalim pekarnam zadnje predbožično nedeljo, če pade Božič na ponedeljek.

Člen 24. Krošnjarijenje je ob nedeljah prepovedano.

Prodaja pečenega kostanja, sladoleda in hladilnih brezalkoholnih pijač po ulicah, kočevskih predmetov po javnih lokalih, časopisov po ulicah in javnih lokalih je dopustna ob nedeljah v enakem obsegu kakor ob delavnicah (člen 16).

Člen 25. Trgovinske obratovalnice, ki niso že omenjene v čl. 19, 20, 21, 23 in 24, ter v teh členih še nenaštete obrtne obratovalnice, toda slednje le v svrhu sprejemanja naročil in prodaje v njihovo stroko spadajočih izdelkov, smejo biti ob nedeljah odprte od pol 8. do 10. ure z omejitvijo, da se morajo v krajih, kjer se opravlja v nedeljo samo ena služba božja, med to službo zapirati.

Ta izjema pa ne velja:

1. za mesto Maribor z občinami Kamnica, Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Radvanje, Studenci in Tezno,

2. za mesto Celje z občino Celje-okolica.

Člen 26. Izjeme iz čl. 19 do 23 in 25 ne veljajo za velikonočno in binkočno nedeljo. Kljub temu smejo na binkočno nedeljo biti odprte v čl. 19 pod toč. 1 do 5 našete obratovalnice.

Člen 27. V času, ko smejo biti obratovalnice odprte, je dopustno tudi dostavljanje pekarskih in slaščičarskih izdelkov, mesa, mleka in mlečnih proizvodov in dopolnje tudi dovažanje piva, leda, sodavice, rudninske vode in podobnih proizvodov.

Člen 28. V kolikor ne vsebuje naredba v tem pogledu posebnih določb, veljajo glede odpiranja in zapiranja ob nedeljah za obratovalnice, ki smejo na nedeljo odpirati, isti predpisi kakor za delavnice.

III. Ob praznikih.

Člen 29. Na državne praznike mora počivati delo v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah:

1. ves dan:

a) na dan ujedinenja Srbiov, Hrvatov in Slovencev,

b) na rojstni dan Njegovega Velikanstva kralja;

2. do 12. ure:

a) na Vidov dan,

b) na dan vseslovanskih apostolov Cirila in Metoda.

Člen 30. Enako morajo biti trgovinske in obrtne obratovalnice zaprte ob teh-le verskih praznikih in sicer:

1. ves dan:

a) na Novega leta dan (1. januarja),

b) na dan sv. Treh kraljev (6. jan.),

c) na Veliki petek v srezu Murska Sobota,

d) na dan sv. Rešnjega Telesa,

e) na dan Vseh svetnikov (1. nov.),

f) na božični dan (25. dec.);

2. popoldne:

a) na praznik sv. Jožefa (19. marca) z omejitvijo, da ta odredba ne velja za Medjimurje in Prekmurje,

b) na praznik Vnebovhoda,

c) na praznik sv. Petra in Pavla (29. junija),

d) na praznik Marijinega vnebovzetja (15. avgusta),

e) na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja (8. decembra).

Člen 31. Določbe, predvidene v členih 19. t. 1-5, 20., 21., 22. odst. 1, 23. odst. 1, 24. odst. 2, 27. in 28. te naredbe, veljajo analogno tudi za vse našete praznike izvzemši božični dan.

Z isto izjemo je izdelovanje pekarskega peciva ob praznikih dopustno.

IV. Splošne odredbe.

Člen 32. Kot poletni čas v smislu te naredbe se šteje čas od 1. aprila do 30. septembra, ostali meseci pa kot zimski čas.

Člen 33. V času, predpisanem za zapiranje obratovalnic, se morajo zapreti tudi vsi vhodi v prostore, določene za promet s strankami.

Strankam, ki se nahajajo v tem času že v obratovalnici, se sme še postreči.

Člen 34. Pri uporabi predpisov te naredbe je brez pomena, ali pripadajo obratovalnice privatnim osebam ali javnim telesom in ali je v njih zaposleno pomožno osebje ali ne.

Člen 35. Ako se v eni in isti obrato-

valnici izvršuje več obrtov, za katere vsebuje ta naredba različne določbe glede odpiranja in zapiranja, veljajo za tako obratovalnico strožji predpisi.

Le za urarske obrtne delavnice, katere služijo zajedno kot urarske prodajalne, velja izjemno isti obratovalni čas kakor za prodajalne.

Clen 36. Predpisov te naredbe ni uporabljati:

1. na gostilne, kavarne, restavracije in hotele, za katere urejajo otvarjanje in zatvarjanje v smislu čl. 58. pravilnika o gostilnah, kavnarjah in ostalih obratovalnicah z alkoholnimi pijačami posebnih predpisov upravnih oblastev;

2. na samostojne maloprodaje duhana (trafike), če se v njih razun kadilskih potrebščin ali poleg teh še poštnih in taksonih vrednotnic, časopisov in revij ne prodaja nobeno drugo blago;

3. na lekarne;

4. na podjetja za prevažanje oseb in javno pošte;

5. na sezonska gradbena dela v smislu § 8. t. 8. zakona o zaščiti delavcev in čl. 48. uredbe ministrstva socijalne politike od 3. maja 1928 Z. R. br. 4987/IV;

6. na obratovalnice v zgradbah železniških postaj;

7. na obratovanje v bioskopih, koncertnih dvoranah, gledališčih, zabaviščih in podobnih lokalih, kamor smejo prihajati samo osebe, ki so plačale vstopnino;

8. na popraviljanje motornih vozil in avionov ob nenadni pokvari in njih prekrbovanje s potrebnim materialom.

Za prodajanje na trgih ob sejnih in v tržnem času veljajo predpisi, izdani po pristojnih oblastvih za urejevanje tržnega prometa.

V. Kazenske odredbe.

Clen 37. Prestopke te naredbe kaznujejo po § 13. zakona o zaščiti delavcev (čl. 219. fin. zak. za 1928/29) pristojna prvostopna upravna oblastva v denarju z globo od Din 50.— do Din 3.000.— po obsegu dotičnega obrata. Zoper razsodbo je dopusten priziv v 15 dneh po priobčitvi na velikega župana mariborske oblasti, čegar odločba je izvršna.

Denarne globe se stekajo v sklad za obrtno in trgovsko šolstvo pri velikem županu mariborske oblasti.

VI. Končne odredbe.

Clen 38. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti. S tem dnem prestatnejo veljati vsi predpisi, ki nasprotujejo določilom te naredbe.

Maribor, dne 31. julija 1928.

O br. 2060/1.

Veliki župan mariborske oblasti:

dr. Schaubach s. r.

GOSPODARSKE VESTI.

Nemške bombažne tkalnice delajo po večini samo tri dni na teden. Njih položaj smatrajo za kritičen. Deloma ima kriza svoj vzrok v nižjih cenah zadnjih tednov pri konkurenčnih državah, v prvi vrsti Anglije, pa tudi Češkoslovaške, Francije in Italije.

Imperial Bank of India je znižala obrestno mero od 6 na 5%.

Nova grafitna najdišča so odkrili v okolici Požege na Hrvaškem; izkoriščal jih bo angleški konsorcij.

Marconijeva družba v Londonu ima v preteklem letu 430.000 funtov dobička, leto prej ga je imela 199.000 funtov. Začasna dividenda za leto 1927 bo znašala 10 odstotkov, polno dividendo bodo določili pozneje. Leto 1926 je znašala vsa dividenda na osnovne delnice 5%.

Novo družbo za dobivanje nafte so ustanovili v glavnico 15 milijonov zlatov v Varšavi. Udeleženi so največji poljski in inozemski petrolejski koncerni.

Svetovno konferenco za omejitev petrolejske produkcije so hoteli sklicati Amerikanci, pa so misel vsled nepremagljivih težkoč opustili. Največ preglašuje jim dela venezuelski petrolej, ki preplavlja trenutno vso atlantsko obalo.

Produkcija jekla v Zedinjenih državah je dosegla v juliju višino, ki za ta mesec ni običajna. Ta produkcija v mesecu, ki je normalno zaniž, je tem presenetljivejša, ker sledi polletju, v kojem je produkcija že itak dosegla rekord.

Češkoslovaški sladkorni kartel je kupil sladkorno tovarno Dynamit-Nobel v Bratislavi. Kupna cena okoli 50 milijonov dinarjev.

Stroje so prodali novi tovarni, ki jo bodo zgradili v Gornji Avstriji.

Angleška kovinska industrija bo dobila dovoljenje najbrž eksportne premije. Najprvo hočejo s premijami podpreti izvoz premoga, potem železa in jekla.

Javanska sladkorna industrija se je vsled znižanja angleške carine na surovi sladkor zelo začela zanimati za sladkorni dogovor, Nemčija pa izreka svoj desinterese.

Na rumunskem posojilu je udeležena francosko-naglesko ameriška finančna skupina ob udeležbi velebank in drugih važnih trgov, tako da bo skoraj vsa mednarodna ifnanca prispevala k stabilizaciji in k posojilu. Posojilo bi znašalo 250 milijonov dolarjev. Po stabilizaciji bi ga porabili še za zgradbo železnice in za zboljšanje vsega narodnega gospodarstva.

Eksportne cene za valjano žico je mednarodni kartel na zborovanju v Düsseldorfu zvišal za pol šilinga pri toni.

Löwensteinovo premoženje ceni banka Schroeder tudi pri sedanjih tečajih na osem do deset milijonov funtov.

Kriza rumunske petrolejske industrije je velika. Nobeno od večjih podjetij ni za leto 1927 izplačalo dividende, manjša podjetja so se morala večkrat zelo omejiti, da so sploh mogla živeti. Vzroki so nazadovanje petrolejskih cen in dviganje leja. Rumunski trgovski list pravi, da moreta rešiti položaj le širokotezna fužijska politika v notranjosti ter sodelovanje z večjimi inozemskimi koncerni.

Izvoz premoga iz Anglije je znašal v prvi lansk polovici 26.2 mil. ton, v prvi letošnji polovici pa 24.5 mil. ton, je bil letos torej za 1.700.000 ton manjši. Nazadovanje izvoza je pripisati v prvi vrsti hudi konkurenci med poljskim in angleškim premogom na skandinavskih trgih, kamor so Angleži prodali letos 1.100.000 ton manj premoga kot lani v istih mesecih.

PO SVETU.

V Osaki na Japonskem so otvorili japonsko-češkoslovaško trgovsko zbornico in mislijo na otvoritev enake zbornice tudi v Pragi.

Midland Bank na Angleškem izplačuje na leto preračunjeno, 18-odstotno dividendo.

Vrednost premoženja Fordove družbe cenijo na 742 milijonov dolarjev. Zaklad dobička in rezerv je znašal na koncu leta 1928 716.500.000 dol., na koncu lanskega leta pa 668.500.000 dol., torej ca. 48 mil. dolarjev manj; to pa zato, ker so vtaknili velike vsote v preuredbo podjetja na novi tip.

Ogrska produkcija leta 1927 je znašala 6 milijard in 700 milijonov pengö; od teh je prišlo na poljedelstvo 3500 milijonov, na industrijo 2200, na trgovino 1000 mil. pengö. Skupna vsota je znatno višja kot je bila leto prej.

Amsterdamske Emissie-Bank je nova ustanovitev, ki se bo pečala s financiranjem industrijskih posojil. V perspektu je omenjeno, da se njeno delovanje ne bo omejilo samo na Holandsko.

Société Générale de Soie Artificielle (umetna svila) v Bruslju je zaključila lansko leto s čistim dobičkom nad 35 milijonov frankov. Sedanja dnevna produkcija znaša okoli 4500 kg, do konca leta računijo s 5000 kg.

Na rumunskem stabilizacijskem posojilu bo udeležena Češkoslovaška z 1 milijonom dolarjev. Tako je sklenil češkoslovaški bančni konsorcij.

Vidne zaloge čiljskega solitra so znašale 30. junija, po zaključku gnojilnega

leta 1.177.500 ton, lani pa 1.206.500 ton, so se torej znižale.

Poljska trgovska bilanca je zaključila prvih pet mesecev tekočega leta z deficitom 463 milijonov zlatov.

Državni dohodki Španske v prvih šestih mesecih tekočega leta so znašali 152 milijonov peset več kot v istih mesecih lanskega leta ter so nadkrilili izdatke za več kot za 74 milijonov peset.

Sovjetska vlada je podpisala z zastopniki ameriške tvrdke pisalnih strojev Remington koncesijsko pogodbo, tičočo se zgradbe tozadevne tovarne v Rusiji s troški enega milijona dolarjev in z letno produkcijo 30.000 pisalnih strojev.

Atenska Banque de Credit je zaprla svoje prostore. Zavod je bil ustanovljen pred tremi leti z glavnico 10 milijonov drahem; imel je velike zgube vsled pogrešenih meničnih spekulacij in ni mogel več vršiti svojih obveznosti.

Jugoslov. Eskomptna in Hipotekarna banka v Zagrebu je na občem zboru 22. julija zvišala delniško glavnico od 55 na 175 mil. dinarjev. Namen zvišanja glavnice je spojitev z Bosansko banko v Beogradu in z Agrarno in Komercijalno banko v Sarajevu.

Mednarodna zveza bismuta je znižala z veljavnostjo od 9. julija t. l. ceno bismuta od 9 šilingov na 7½ šil. za 1 angl. funt.

Pogodbe o premogovnih sindikatih oziroma zakon o premogovnem gospodarstvu hočejo v Nemčiji reformirati. Hočejo boljše zaščiti v premogarstvu zaposlene delojemalce ter hočejo preprečiti ustavitve obratovanja v premogovnikih, v kolikor se to more doseči.

Kanadski žitni pridelek. Kanadska vlada je sporočila Mednarodnemu poljedelskemu zavodu v Rimu številke o zemlji, z žitom obdelani. S pšenico je obdelanih letos 9.472.000 ha ali za 4.2% več kot lani, z ržjo 179.000 ha (za 7% manj), z ječmenom 1.467.000 ha (za 3.4% več), z ovsom 5.357.000 ha (prav toliko kot lani). Vidimo, kako kljub severni legi rž ne more tako uspevati kot pri nas.

Ameriška čokoladna industrija razmišlja o ustanovitvi nakupovalnega trsta za kakao, da se prepreči kolebanje cen. Trust bo nastopil proti angleški nakupovalni zvezi, ki kontrolira afriški trg, ter bo posvetil svojo pozornost tudi pridelovalnim razmeram ter obratnim napravam na plantažah.

Proti nameravanemu podržavljenju zavarovalnic proti vremenskim nesgodam v Češkoslovaški so vložile zasebne zavarovalnice spomenico; pravijo, da bi polovico prispevkov požrla režija ter da bi se pri likvidaciji škod po toči mogli uveljavljati politični motivi.

Ivan Hribar:

106

Moji spomini.

8. Odpeljavanje smeti.

Kakor kanalizacijo, smatral sem v zdravstvenem oziru tudi za jako potrebno, da se primerno zboljša način odpeljavanja smeti. Predložil sem trikrat občinskemu svetu v tem smislu svoje predloge; a vsakikrat jih je le-ta zavrnil. Pod konec mojega županovanja bilo je pa iz krogov občinskih svetnikov soglasno čuti obžalovanje, da se niso sprejeli moji predlogi glede higijenskega odpeljavanja smeti. Klub občinskih svetnikov me je naprosil, naj te predloge v četrtič predložim, češ, da bodo gotovo sprejeti. Pripravil sem novo poročilo; v tem je prispela moja nepotrditve.

3. III. 1913.

9. Vprašanje tujkega prometa in olupšava mesta.

Ko je slovenska narodna stranka leta 1882. dobila večino v občinskem svetu, je bila vsa skrb za tujski promet osredotočena v olupševalnem odseku občinskega sveta. Na čelu tega odseka stal je že več let zaporedoma ugledni občinski svetnik Josip Luckmann. On je smatral, da se bodo tuji privabili v Ljubljano z nasadi na posestvu podturenske graščine in z skrbjo za izprehajališča po bližnjem, res lepem gozdu. Tem njegovim nazorom se je bilo zahvaliti, da se je park tivolske graščine vzdrževal v priključnem stanju, pri čemer je Luckmann sam imel pod nadzorstvom in — večinoma tudi — pod razporedbo zasadbo vsacega grma in vsake gredice. On je dal napraviti stezo od Švicarije mimo vogla pod gozdom nad pristavo Cekinovega gradu in odtod do vožnje ceste ob parku. Iz njegovih misli je potekla zasaditev skupine brez ob spodnjem delu te steze.

Po novi ustanovitvi občinskega sveta prišel sem jaz na čelo olupševalnemu odseku. O priliki prvega obhoda razlagal nam je bivši predsednik svoje nazore glede naloge odsekov in nam je pripovedoval, kako jih je odsek vršil doslej. Pri tem nam je predložil ono stezo in imenovani brezovi nasad kot obhodovalja vreden uspeh odsekovih stremiljenj. Ob vsem spoštovanju do delavnosti Luckmannove in do njegovega okusa prišel sem vendar že takrat do prepričanja, da se bo olupševalni odsek moral izmakniti iz tesnega okvirja dosedanje delavnosti. Nekaj naslednjih odsekovih sej in ogledov me je do dobrega poučilo, kako malenkostno negibno je bilo mnogokrat odsekovo poslovanje. Nekoč je šlo za posekanje neke smreke, ki je rasla preveč v stezo. Temu se je protivil konservativni Luckmann in je zahteval ogled na licu mesta. Tu se mu je pridružil občinski svetnik Fran Ravnihar. Šele ko je občinski svetnik in g. Tomek ob tej smreki Ravniharja tako v stran potisnil, da se je ob smreko zadel, prišlo je ob splošni veselosti do sklepa, naj se smreka poseka. — Zopet drugokrat nam je Luckmann, ker smo bili dali napraviti nekaj slovenskih orijentalnih napisov in z barvnimi znaki zaznamovati gozdna pota, na dolgo in široko razlagal, da tujkega prometa ne povzdignemo, če damo vse gozdno drevje belo-modro-rdeče prepleskati. — Zaradi preložitve steze čez Vrtačo, ki je prej držala od vogla Tržaške ceste naravnost proti železnici, bilo je treba skupnega ogleda olupševalnega in stavbnega odseka in je ob tej priliki občinski svetnik Peter Lassnik na vse petege dokazoval, kolikim in kako važnim javnim koristim na kvar bi bila ta preložitve. Seveda smo jo kljub temu sklenili.

Da pokažemo, da nas je volja uvesti v te razmere temeljito izpremembo in pospešeni temp, posvetili smo izprehajališčem na posestvu podturenske graščine veliko pažnjo. Odsek se je namreč takoj lotil naprave nekaterih novih steza v gozdu. Izmed teh je posebno omembe vredna steza mimo razgleda, kjer smo iz-

sekati dali drevesa, ki so zapirala razgled na Ljubljano. Ljubljansko občinstvo se je kar začudilo, ko je naenkrat pred sabo videlo mesto s točke, o kateri preje še sanjalo ni, da more nuditi tako lep razgled. — Druga še važnejša steza pa je ona, ki pelje od takoj imenovane »cesarske lipe« do Šiške. Ta steza teče zvečine po Koslerjevem svetu in le veliki prijaznosti in naklonjenosti takratnega posestnika Cekinovega gradu Ivana Koslerja se je zahvaliti, da jo je bilo mogoče napraviti. Tovariši v občinskem svetu so kar strmeli, ko sem jih izmenadil s Koslerjevim dovoljenjem. Izdatki za stezo, ki je in bo ostala prijetno in priljubljeno izprehajališče, bili so prav neznamiti.

Vendar se meni tega delovanja ni zdelo dovolj, temveč sem že takrat misliti začel, kako bi se naj skrb za privabljenje tujkega prometa postavila na širšo podlago. Saj sem videl, da je lega našega mesta z njegovo vabljivo bližnjo in daljnjo okolico jako ugodna. Malo je mest v avstrijskih planinskih deželah, ki bi se v tem oziru mogle meriti z Ljubljano.

Dobro vedoč, da je snažnost največja privlačna sila vsakega mesta, začel sem boj proti prahu in blatu. Občinskemu svetu sem zato predlagal, naj sklene splošno tlakovanje mesta. Predložil sem mu glede tega obširno tiskano poročilo s proračunom stroškov in nasvetom, da se v ta namen najame posojilo. Občinski svet tega predloga ni sprejel, pač pa mi je dovolil kredit za tlakovanje Selenburgove in Prešernove ulice ter Marijinega trga. Kasneje se je mnenje občinskega sveta tudi glede tlakovanja izpremenilo v smislu mojih predlogov. Občinski svetniki so namreč navsezadnje vendar prišli do prepričanja, da je radikalna odprava prahu in blata mogoča le s tlakovanjem in so me bili tudi pozvali, naj svoj odklonjeni predlog glede tlakovanja mestnih ulic vnovič predložim. Pod konec svojega županovanja pripravil sem se tudi k temu.

(Dalej prihodnjič.)

RAZNO.

Potovanje v Rumunijo v svrhu zaslužka. Naše poslanstvo v Bukarešti je obvestilo ministrstvo inostranih del v Beogradu, da je rumunsko ministrstvo za dela dovolilo, da smejo vsi naši državljani, ki bi hoteli potovati v Rumunijo v svrhu zaslužka, si morajo predhodno izposlovati dovoljenje rumunskega ministrstva za dela. Za to odobrenje se mora prositi potom rumunskih zastopnikov v naši državi. Kdor bo v bodoče potoval v Rumunijo z običajnim enomesečnim vizumom, temu se dovoljenje bivanja preko euega meseca nikakor ne bo podaljšalo.

Baldwin o sanaciji angleške veleindustrije. Baldwin je na shodu v Manchesteru pozval jekleno in bombažno industrijo, naj takoj in sicer brez posredovanja vlade odpišeta investitorni kapital na zdravo izmero, naj odpravita inflacijo delnic iz leta 1919 in naj izvedeta koncentracijo in racionalizacijo obratov. Baldwin je izjavil, da vé iz lastne skušnje kot kovinski industrialec, kako velike žrtve bi morale žrtvovati za sanacijo veleindustrije tudi banke. »Vsak moj šiling iz leta 1923, ko sem prevzel službo ministrskega predsednika, je vreden danes samo en penny.« Tekstilna industrija zamore tekmovati z inozemstvom le tedaj, če bo izrezala »gnilo meso«, ki je zraslo od leta 1919 naprej. Da se to doseže, morajo sodelovati delodajalci, delojemalci in banke.

Avstrijska bombaževa industrija. Njen položaj v drugem letošnjem četrtletju ni bil ugoden, čeprav doslej še ni prišlo do bistvenih obratnih omejitev. Nazadovanje obratov se je poostriilo, in ni došlo nobenih znakov spremembe. Vzrokov ni iskati v notranjih avstrijskih političnih razmerah, temveč v splošnem sprejemnem položaju svetovnega trga za proizvode te industrije. Zlasti avstrijske bombaževe predilnice so z več kot polovico svoje prodajne produkcije navezane na eksport, pri čemer pridejo v poštev zlasti Nemčija, Ogrska, Jugoslavija in Rumunija. Nekoliko boljše so razmere v bombaževem tkalstvu, za katero je najboljša odjemalka Avstrija sama. Tkalnice delajo na splošno s polno kapaciteto, in je upanje, da bo ostalo tako tudi zanaprej. Bodoči izgledi avstr. bombaževe industrije zavisijo v prvi vrsti od zaključkov letine. Če bo leta na Ogrskem in v balkanskih državah ugodna, se bo kupčija poživila. Še večjega pomena bo pa zaključek bombaževega pridelka v Zedinjenih državah; če bo pridelek bogat, bodo cene nižje in je računati v bodočih mesecih s poživljenjem eksporta. V predilništvu so morali letos opustiti lani vpeljane dvojne posade.

Važna iznajdba v kavčukovi kulturi. Herbert Ashplant, član zveze United Planters v Južni Indiji, je po poročilu kavčukovega preiskovalnega urada Malajskih držav znašel način, po kojem je že pri šest mesecev starih rastlinah mogoče sklepati, če bodo dobro ali slabo obrodile. Na ta način bi mogli saditi na plantažah le take rastline, ki dajo po zneje dober pridelek.

TRŽNA POROČILA.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI, DNE 1. AVGUSTA 1928.

Govedina: V mesnicah po mestu 19 Din, na trgu: 1 kg govejega mesa I. 19 Din, II. 15-17, III. 12-13, jezika 17-20, vampov 8-10, pljuč 10, jeter 17-19, ledic 17 do 20, možganov 17-20, loja 5-10 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 22-50, II. 20, jeter 25-27,50, pljuč 15-20 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 20-22, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7-50, parkljev 6, slanina trebušne 22, slanina ribe in sala 24, slanina mešane 23, slanina na debelo 21-50-23, masti 26-28, šunke (gnjati) 30-35, prekajenega mesa I. 30 do 32-50, II. 25-27-50, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 13-14, jagetjine 18-20.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 8, II. 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, tlačenk 20, pol prekajenih kranjskih 50, prekajene slanina 25-30.

Perutnina: Piščanec majhen 20-12-50, večji 20-30, kokoš gos 30-35, petelin 20-27, raca 25-30, pitana gos 40-60, domač zajec, manjši 10, večji 15-20.

Ribe: 1 kg karpa 25-30, linja 25, ščuke 30-35, postrvi, žive 60, mrtve 60, klina 20, mrene 20, pečenke 10.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50, 1 kg surovega masla 36-40, čajnega masla 50-55, masla 40-44, bohinskega sira 28 do 32, sirčka 10, jajce par 2-25-2-50, 1 liter starega vina 16-22, novega vina 11-13, 1 časa piva 3-50, 1 vrček piva 4-50-5, ena steklenica piva 5-50-6.

Kruh: 1 kg belega 6-50, črnega 5-50, rženega 5-50 Din.

Sadje: 1 kg jabolk I. 10, II. 8, III. 6, luksuznih hrušk 12, hrušk I. 10, II. 8, III. 4 do 6, ena oranža 2-5, limona 2-50-3-50, 1 kg rožičev 8, fig 14-16, dateljnov 24-26, mandeljnov 52-70, orehov 10, luščenih 30, češenj 5-6, suhih češpelj 10-12, suhih hrušk 10, grozdje 28.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72-76, Santos 46-48, Rio 32-40, pražene kave I. 90-100, II. 70-80, III. 50-60, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, kavne primesi 20, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli morske, debele 2-50, kamene, mlete 2-75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, testenin I. 10, II. 9-50, pralnega luga 3-75, čaja 80.

Mleviski izdelki: 1 kg moše štev. »0« 5-75 do 6, štev. »1« 5-50, štev. »2« 5-25, štev. »3« 5, štev. »4« 4-50, štev. »5« 4-25, štev. »6« 4, kaše 5-50-6, ješprenja 5-6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2-50-3, koruzne moke 4-50, koruznega zdroba 4-50-5, pšeničnega zdroba 7-8, ajdove moke I. 8-9, II. 6-7, ržene moke 4-50-5.

Žito: q pšenice 340 Din, rži 320, ječmena 275, ovsu 300, prosu 300, nove, sušene koruze 350, ajde 300, fižola, ribničana 450, prepečičarja 540.

Kurivo: q premoga 30, ena tona premoga 440, m³ trdih drv 160, mehkih drv 60-70.

Krma: q sladkega sena 100, pol sladkega sena 70, kislega 50, slame 60.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavate solate 5-7, štrcnate solate 3-4, ajserice 5-7, endivije 7-8, zgodnjega zelja 3-4, rdečega zelja 5-6, kislega zelja 7, ohrovtu 5-6, karfiol 8-10, kolerab 3-4, kolerab, podzemljic 1, špinat 4-5, paradižnikov 8-10, kumar 6-8, kumaric za vksavanje 30-35, buč 4-10, graha v stročju 4-5, fižola v stročju 8-14, čebule 4, česna 8, krompirja novega 2-50-3, repe 2-50, kisle repe 4, korenja 4, peteršilja 6, zelenjave za juho 5, zelene paprike 20-22.

MARIBORSKI TRG, DNE 4. AVGUSTA 1928.

To pot je bil trg zopet izredno dobro založen in obiskan. Bilo je 13 svinjino, 34 s krompirjem in zelenjavo in 20 z jabolkami in hruškami naloženih voz. Cene mesa so ostale skoraj neizpremenjene, drugim stvarjem več ali manj padle.

Tudi perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 800 komadov, radi česa so bile tudi tu cene nizke in sicer piščancem 10 do 20 Din, kokošem 30-40, mladim racam in gosem 30-60, starim 60-80, domačim zajcem 10-20, zajcem srebrnjakom 25-150, angora zajcem 50-100, kozličem 75-100, eni ovci 150, domačim golobom 30-50, grlicam 35-50 do komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirju 5-6 Din za mernik (7 in pol kg), oziroma 1-50-2-50 za kg, kislému zelju 3-50, paradižnikom 12, kumarcam za vksanje 7-8, hrenu 7-8, zeleni papriki 7-10, fižolu v stročju 10-12, maslu 36-60, siru 25-80 Din za kg, karfiolu 5 do 10, zaljnatim glavam in glavni solati 0-50-1-50, kumarcam 0-50-3, bučam 2 do 4 za komad. Sadju: marelicam 12-16, breskvam 18, melonom 10-30, hruškam in jabolkom 6-8, slivam 14, grozdju 26-28, ri-goletom 6 za kg, jagodam 20, borovnicam 3 do 4, ribezlu 6-8 za liter, cvetlicam 0-25 do 5, z lonci vred 10-50 Din za komad.

Lončena, lesena in kleparska roba 1-100 dinarjev, brezove metle 2-25-5, lesene grablje 6-8, cepci in držala za kose in sekire 8-10 Din za komad, dve kočiji po 2500 in 3000 Din.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 1. avgusta je bilo 17 voz sena, 7 slame, v soboto 4 t. m. pa 8 voz sena in 7 voz slame na trgu. Cene so bile senu 55, slami pa 35-45 za kg. Slami tudi Din 1-25-1-75 za snop.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 500 kg »Subox«-barve. Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. avgusta t. l. ponudbe glede dobave borovih plohov in mehkih desk; do 16. avgusta t. l. glede dobave grafitnih topilnih loncev; do 17. avgusta t. l. pa glede dobave 500 komadov metelj in 300 komadov krtač. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 13. avgusta t. l. ponudbe glede dobave škripecev. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 10. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave laka in kleja; dne 11. avgusta t. l. glede dobave 12.500 kg pločevine; dne 20. avgusta t. l. glede dobave pisarniškega materiala; dne 22. avgusta t. l. pa glede dobave zagozd za kotle. — Dne 20. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave pisarniškega materiala; dne 24. avgusta t. l. glede dobave krovne lepenke; dne 25. avgusta t. l. glede dobave okretnic za lokomotive ter glede dobave jermen in usnja. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Dne 23. avgusta t. l. se bo vršila pri Komandi 8. žandarmerijskega polka v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 400 kub. metrov bukovih drv za kurjavo. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi). Dne 20. avgusta t. l. se vrši pri Gradbenem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 6000 kg modre galice, 500 akumulatorjev znamke »Tudor«, 400 ogljenih vrečic, 200 suhih elementov za telefonijo, 500 kg salmijaka v prahu in 358 kg razne žice; dne 24. avgusta t. l. glede dobave vijakov in obrobov ter glede dobave večje množine raznih žebeljev; dne

25. avgusta t. l. pa glede dobave tračnic, kretnic, kretniškega in drobnega materiala. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem odeljenju.) Dne 25. avgusta t. l. se bo vršila pri Saobračajno-komercijelnem odeljenju Direkcije drž. žel. v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave raznega elektromateriala. (Pogoji so na vpogled pri Depozitni blagajni železniške direkcije v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija državnih rudarskih proizveduče v Sarajevu sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 5000 komadov električnih vžgalnikov; do 20. avgusta t. l. glede dobave raznega pohištva; do 25. avgusta t. l. glede dobave 2 centrifugalnih sesaljk, dne 30. avgusta t. l. pa glede dobave 20.000 kg tračnic. — Direkcija državne železre Vares-Majdan sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 7 vanonov moke in 1000 kg pšeničnega zdroba. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave hrastovega lesa. — Dne 27. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 300.000 komadov opeke in 40.000 kg šamotne moke; dne 28. avgusta t. l. glede dobave steklenega materiala in materiala za razsvetljavo; dne 29. avgusta t. l. glede dobave cevi za parno segrevanje, glede dobave raznih drugih cevi ter glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala; dne 30. avgusta t. l. glede dobave raznega stekla. — Dne 28. avgusta t. l. pri Gradbeni sekciji v Ljubljani glede poprave lesenega mostu čez Savo v Litiji. — Dne 30. avgusta t. l. pri Komandi Kosovske divizijske oblasti v Prištini glede dobave 180 ton premoga. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Dne 31. avgusta t. l. se bo vršila pri Mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 3500 kg španskega trstja. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.
Ceniki na razpolago.
Telefon št. 2666.

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

Pristni in pravi **Kavčičev** Pristni in pravi
FLORIAN
Rastlinski želodčni liker
znan in preizkušen kot zanesljivo
domače zdravilo za nad 20 let,
izdeluje in dobavlja
EDINOLE
Rastlinska destilacija »FLORIAN«
(izdelovalec Edmund Kavčič)
družba z o. z. v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 13 (Kofizej)
Vsaka pristna steklenica je oprem-
ljena z originalnim podpisom:
Za pristnost jamči:
Edmund Kavčič
Varnost se ponovno, ki se prodaja
namesto pristnega
Kavčičevega »Floriana«!

MALINOVEC iz
lekarna
dr. G. Piccoli v Ljubljani, Dunajska c.
je slaven kot pristni naravni izdelek, z najfinejšim sladkorjem vkuhan,
brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih dodatkov za konservi-
ranje. — Oddaja na drobno in veliko. — Cene nizke.

TISKARNA MERKUR
TRG. IND. D. D.
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA UL. 23
TELEFON 2552
SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSNIH TISKOVIN ZA
TRGOVCE, OBRATNIKE, INDUSTRIJCE IN UTADE.
TISKA KNJIGE, RAČUNE, OKROŽNICE,
PLAKATE, KUVERTE ITD.
LASTNA KNJIGOVEZNIKA.

Trgovci, oglašajte v „Trgovskem listu“!